

Wiktor Hahn

"Historia literatury polskiej w zarysie", Floryan Łagowski, Warszawa 1902-1904 : [recenzja]

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 4/1/4, 347-348

1905

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

z literaturami zachodniami, boć związek ten z literaturą włoską i francuską istnieje, owszem nawet bardzo żywy.

Takie są refleksje autora, wywołane różnymi sądami o literaturze naszej XVII wieku. Stanowisko autora zbliża się, jak widzimy, do stanowiska prof. Tarnowskiego, autor jednak — i to jest jego zasługą — stara się częściowo przynajmniej wytłumaczyć ową „niechęć” do postępu, którą jako powód upadku podał prof. T.

Dr. Kazimierz Krotoski. O łacińskim panegiryku na cześć Bolesława Śmiałego z pierwszej połowy XII wieku (str 313—3-9).

Zestawiając ustępy o Bolesławie Śmiałym z kronik Galla i Mistra Wincentego dochodzi autor do przekonania, że Kadłubek posługiwał się zaginionym panegirkiem na cześć króla. W panegirku tym, wyśpiewanym zapewne przez jakiegoś „włóczęgę XII wieku w książęj sutannie“, uwydatniona była szczególniejszodroblność królewska, o której miały świadczyć nawet czyny wojenne, wyprawa ruska i węgierska. Pojedyncze wiersze, ujęte w heksametry, a wplecione przez Mistra Wincentego w opowiadanie o Bol. Śm. uważa autor za fragmenty zaginionego utworu.

Hypoteza bardzo prawdopodobna, praca napisana w sposób umiejętny, naukowy.

Jan Czubek. Iliady pieśń V (str. 333—358).

Przekład, odznaczający się zaletami znanych dobrze innych tłumaczeń autora. Wiersz trzynastozgłoskowy, rymowany. Tu i ówdzie użył prof. Cz. archaizmów — szczęśliwie.

Konstanty Wojciechowski.

Łagowski Floryan: *Historia literatury polskiej w zarysie. „Książki dla wszystkich“*, tomiki: 60, 84, 112, 142, 172. Warszawa. Nakładem i drukiem M. Arcta. 1902—1904., w 16 ce, s. 75, 153, 101, 79, 181.

Jest to popularne przedstawienie historii literatury polskiej, przeznaczone dla najszerszych warstw społeczeństwa. Dotąd wyszło pięć tomików; pierwszy obejmuje dzieje literatury polskiej do wieku XVI., drugi, trzeci i czwarty literaturę XVII. w., piąty wiek XVIII. i XIX. do Mickiewicza. Autor ma wszelkie dane ku temu, żeby być dobrym popularyzatorem. Przedmiot sam zna dobrze, umie zwrócić uwagę na najważniejsze osobistości literatury naszej, nie przeładowując wykładu niepotrzebnym balastem nazwisk lub mniej ważnych

szczegółów. Pisze zwięźle, lecz jasno, zajmująco. Dla scharakteryzowania wybitniejszych dzieł przytacza z nich ważniejsze ustępy, zaopatrząc je w najniezbędniejsze objaśnienia. Nieraz też przytacza sądy krytyków literackich dosłownie, zwracając w ten sposób uwagę czytelnika na obszerniejsze opracowania historii literatury polskiej. Nowych poglądów naturalnie nie można szukać w książkach p. Ł., mają one jednak tę zasługę, że mogą zaznajomić ze skarbniami naszej poezyi warstwy, nie mające o nich nieraz żadnego wyobrażenia.

Wiktor Hahn.

Balicki Antoni Euzebiusz: Bolesław Śmiały i św. Stanisław Szczepanowski w poezyi polskiej. Szkic. Odbitka z „Echa przemyskiego“. Kraków. 1905., str. 2 nl. + 166 + 2 nl.

W literaturze naszej mamy stosunkowo bardzo mało rozpraw, omawiających pewne tematy, opracowywane przez rozmaitych pisarzy. Z rozpraw, uwzględniających tematy historyczne, znam tylko następujące: S. Tomkiewicza Barbara „Radziwiłłówna u historyków, w rzeczywistości i w poezyi“, Przegląd polski 1874 5., E. Deiches, „Halszka z Ostroga w dramacie i poezyi“ Kraków. 1891. Marrené-Morzkowska: „Wanda w poezyi polskiej“. Tygodnik ilustrowany 1899, jakoteż pod pewnym tylko względem dające się tutaj zaliczyć zestawienie W. Belzy: „Sobieski w poezyi polskiej“. Lwów 1883. Na potrzebę podobnych zestawień zwróciłem już dawniej uwagę (w *Ateneum* 1901 II. s. 239), wykazując ważność takich porównawczych rozpraw.

Szczęśliwą więc myśl miał p. Balicki, zajmując się w swej rozprawie rozpatrzeniem, w jaki sposób pisarze nasi przedstawiali losy Bolesława Śmiałego; słusznie bowiem utrzymuje, że żadna inna osobistość historyczna nie obudziła tyle zajęcia wśród naszych poetów, co Bolesław Śmiały. W szeregu rozdziałów zastanawia się autor nad rozmaitemi opracowaniami tego tematu, poczynawszy od średniowiecznych hymnów, pieśni i litanii ku czci św. Stanisława aż do najnowszych utworów Wyspiańskiego i Rudnickiego. Jednym z ciekawszych rozdziałów jest rozdział trzeci, w którym autor mówi o zapomnianej epopei łacińskiej, napisanej prawdopodobnie przez ks. Stanisława Gołańskiego w r. 1730 p. n. „Boleslaus II. Rex Poloniarnm“ etc.. Zestawienie autora jest w ogólności sumienne i dosyć dokładne; z opuszczeń notuję następujące rzeczy:

Melesville (pseud. Duveyrier): *Boleslas ou les ruines de l'abbaye*, melodrame en 3 actes. Paris 1816.